

بسمه تعالی

آئین نامه و شیوه نامه اجرایی آموزشی

دوره دکتری دانشجویان ورودی سال ۱۳۹۵ و ما بعد

مقدمه:

با توجه به آئین نامه جدید آموزشی دوره دکتری ورودی ۹۵ و بعد مصوب مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و ضرورت تدوین شیوه نامه اجرایی آئین نامه مذکور، این شیوه نامه با استناد به مصوبات و سوابق مربوطه به منظور رفع ابهام و ایجاد هماهنگی بین واحدهای آموزشی دانشگاه به تفکیک مفاد آئین نامه، به ضرورت، تدوین شده و در جلسه شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۶ به تصویب رسیده است.

بخش اول: اهداف و تعاریف

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین نامه تعیین چارچوبی برای اجرای صحیح دوره دکتری تخصصی در تمامی زیر نظام های آموزش عالی است.

ماده ۲. تعاریف

در این آئین نامه و برای رعایت اختصار، تعاریف زیر استفاده شده است.

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

۲. موسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی است که دارای مجوز پذیرش دانشجوی دوره دکتری از وزارت هستند.

۳. آموزش رایگان: نظام آموزش عالی که دانشجویان بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل می کنند.

۴. شورا: شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.

۵. دانشجو: فردی است که در یکی از رشته های دوره تحصیلی دکترای تخصصی، برابر ضوابط معین پذیرفته شود و در آن دوره ثبت نام کند و به تحصیل اشتغال ورزد.

۶. دانش آموخته: فردی است که یکی از دوره های تحصیلی آموزش عالی را با موفقیت به پایان رساند و برابر ضوابط معین، مدرک تحصیلی آن دوره را دریافت کند.

۷. **مرخصی تحصیلی:** مدت زمان مشخصی است که دانشجو برابر ضوابط معین و به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۸. **انصراف تحصیلی:** فرایندی است که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.

۹. **آموزش حضوری:** شیوه‌ای از آموزش است که دانشجو در آن، تمام تحصیل خود را به صورت تمام وقت انجام می‌دهد.

۱۰. **ارزیابی جامع:** آزمونی تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره آموزشی، با هدف ارزیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو برگزار می‌شود.

۱۱. **مدرس:** عضو هیأت علمی و یا کسانی که صلاحیت تدریس آن‌ها به تأیید موسسه رسیده باشد.

۱۲. **رشته تحصیلی:** یکی از حوزه‌های تخصصی علوم بر اساس تقسیم‌بندی وزارت است.

۱۳. **برنامه درسی:** مجموعه به‌هم‌پیوسته‌ای از دروس و فعالیت‌های هر رشته تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می‌کند.

۱۴. **واحد درسی:** دانش یا مهارت‌هایی است که برای یادگیری دانشجو در طول یک نیمسال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می‌شود.

۱۵. **گروه آموزشی:** مجموعه‌ای متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی که دارای تخصص مشابه در یک رشته علمی هستند.

۱۶. **دوره دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه‌ای آغاز می‌شود و دانشجو طبق برنامه درسی مصوب، مدرک دکتری دریافت می‌کند.

۱۷. **رساله:** گزارش مکتوب حاصل از یک فعالیت پژوهشی دانشجوی دوره دکتری تخصصی است که در یک زمینه مشخص از یک رشته تحصیلی و با راهنمایی استاد / استادان راهنما و استاد/ استادان مشاور تدوین می‌شود.

۱۸. **هیأت داوران:** مجموعه‌ای متشکل از اعضای هیأت علمی و یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت ارزیابی رساله دانشجو را بر عهده دارند.

۱۹. **متخصصان حرفه‌ای:** صاحب‌نظران یا کارشناسان با تجربه غیر هیأت علمی در سایر بخش‌های جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای به تأیید موسسه هستند.

۲۰. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در طول دوره دکتری به عهده دارد.

۲۱. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام رساله به عهده دارد.

۲۲. **دوره بین‌المللی:** هریک از دوره‌های تخصصی دکتری است که بر اساس ضوابط مصوب وزارت و با مشارکت موسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی غیر ایرانی برگزار می‌شود.

ماده ۳. شرایط و ضوابط پذیرش

شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دکتری تخصصی عبارت‌اند از:

- ۱- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی ارشد اعم از پیوسته، ناپیوسته یا دکتری حرفه‌ای مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۲- داشتن صلاحیت‌های علمی ورود به موسسه برابر ضوابط معین،
- ۳- داشتن صلاحیت‌های عمومی ورود به موسسه برابر ضوابط معین،
- ۴- احراز توانایی در زبان خارجی طبق شیوه‌نامه مصوب موسسه،

تبصره ۱: پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش داوطلبان خارجی طبق مصوبات مراجع ذی‌ربط انجام می‌شود.

تبصره ۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی موسسه خارج می‌تواند طبق آیین‌نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل، مصوب وزارت به یکی از موسسه‌های داخل منتقل شود.

شیوه‌نامه اجرایی:

احراز توانایی دانشجو در به کارگیری زبان خارجی از طریق آزمون های زبان و کسب حداقل امتیاز به شرح ذیل تعیین می‌شود و ارائه گواهی آن شرط لازم برای ثبت واحد ارزیابی جامع در سیستم آموزشی است.

۱- آزمون زبان انگلیسی با کسب حداقل نمره های ذیل برای دانشجویان دکتری غیر از گروه زبان و ادبیات انگلیسی:

(TOLIMO:۵۰۰) (IELTS:۵/۵) ، (TOFEL PBT:۵۰۰ - TOFEL IBT:۶۱)

(MSRT, MCHE :۵۰) ، (ITEP:۳/۵)

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۳:

۲- آزمون زبان انگلیسی با کسب حداقل نمره های ذیل خاص دانشجویان دکتری گروه زبان و ادبیات انگلیسی:

(IELTS: ۷)، (TOFEL PBT: ۶۰۰ - TOFEL IBT: ۱۰۰)

۳- چنانچه زبان خارجی دانشجو انگلیسی نباشد، یا گروه مربوطه دانستن زبان خارجی دیگری را به جای زبان انگلیسی لازم بداند، معادل سازی لازم پس از تصویب گروه تخصصی حوزه دانشی و شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر خواهد بود. مانند موارد ذیل:

❖ آزمون زبان فرانسه DELF با کسب حداقل نمره ۳۵۰

❖ آزمون زبان آلمانی TEST-DAF با کسب حداقل نمره ۳ از ۵

❖ آزمون زبان عربی خاص دانشجویان رشته دکتری مدرسی معارف اسلامی، در صورت درخواست دانشجو جایگزین زبان انگلیسی می شود.

۴- دانشجویان دکتری غیر ایرانی در صورت عدم ارائه ۱۰۰٪ نمره زبان خارجی قابل قبول به دانشگاه، می توانند به شرح ذیل عمل کنند:

کسب ۸۰٪ نمره زبان خارجی قابل قبول + موفقیت در آزمون زبان فارسی یا انگلیسی دانشگاه با کسب نمره حداقل ۷۰ از ۱۰۰ در آزمون مذکور

۵- دانشجویان دکتری شاهد، ایتارگر و مریبان دانشگاهها در صورت عدم ارائه ۱۰۰٪ نمره زبان قابل قبول به دانشگاه، می توانند به شرح ذیل عمل کنند:

- کسب ۸۰٪ نمره زبان خارجی قابل قبول + موفقیت در آزمون زبان انگلیسی دانشگاه با کسب حداقل نمره ۷۰ از ۱۰۰ در آزمون مذکور

شیوه نامه اجرایی تبصره ۱ ماده ۳ همان دستورالعمل اجرائی مصوب شورای جذب و هدایت استعداد های درخشان دانشگاه و سایر دستورالعمل های مصوب دانشگاه در خصوص پذیرش دانشجویان خارجی است.

ماده ۴

آموزش رایگان برای هر دانشجو در دوره تحصیلی دکتری تخصصی صرفاً یک بار امکان پذیر است.

ماده ۵

تحصیل در دوره دکتری تخصصی به صورت تمام وقت است همچنین تحصیل همزمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

شیوه نامه اجرایی:

تحصیل دانشجو در دوره دکتری به صورت تمام وقت بوده و دانشجو موظف است در زمان‌هایی که گروه تعیین می‌کند در دانشگاه حضور یابد و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود را انجام دهد. تحصیل دانشجویانی که رابطه استخدامی (رسمی یا پیمانی) با موسسات دولتی یا غیردولتی دارند، منوط به موافقت محل خدمت در تمام طول دوره تحصیل است. در غیر این صورت، دانشگاه مجاز به محروم نمودن دانشجو از ادامه تحصیل خواهد بود.

ماده ۶

تغییر رشته و انتقال دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان موسسه یا سایر موسسه‌ها اعم از دولتی و غیردولتی، ممنوع است.

بخش سوم: ضوابط و مقررات آموزشی

ماده ۷

موسسه موظف است، برنامه درسی مصوب را برای دوره‌ای که در آن با مجوز وزارت دانشجو پذیرفته است، اجرا کند.

ماده ۸

آموزش در دوره دکتری تخصصی در موسسه مبتنی بر نظام واحدی انجام می‌شود.

تبصره: هر نیمسال تحصیلی هجده هفته، شامل شانزده هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیمسال است.

شیوه نامه اجرایی

- کلاس دوره دکتری با حداقل ۳ دانشجوی دکتری رسمیت می یابد و در موارد استثنایی برگزاری کلاس یک نفره، به تایید شورای آموزشی واحد تا سقف ۲ درس و در مجموع ۴ واحد برای هر دانشجو، بلامانع است.
- دانشجو حداکثر نیمی از واحدهای درسی خود را در کل با یک استاد بگذراند.

ماده ۹

مدت تحصیل در دوره دکتری تخصصی، حداقل شش نیمسال تحصیلی و حداکثر هشت نیمسال تحصیلی است .

تبصره: در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانش آموخته نشود، موسسه اختیار دارد به پیشنهاد استاد راهنما، مدت تحصیل را حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی افزایش دهد. برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، تحصیل در نیمسال اول کماکان به صورت رایگان اما در نیمسال دوم منوط به پرداخت هزینه ثابت است که طبق تعرفه هیأت امنای تعیین و طبق شیوه نامه مصوب موسسه دریافت می شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود، پرونده وی برای تصمیم گیری در خصوص ادامه تحصیل به کمیسیون موارد خاص موسسه ارجاع می شود.

شیوه نامه اجرایی:

- ۱- در این شیوه نامه اختیار اعطای سنوات نیمسال های نهم و دهم به شورای آموزشی واحد تفویض می شود. لازم است هزینه نیمسال دهم بر اساس تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه در زمان انتخاب واحد توسط دانشجو پرداخت شود.
- ۲- چنانچه دانشجو به دلایل خارج از اراده خود نتواند در موعد مقرر (حداکثر ده نیمسال) دانش آموخته شود، لازم است درخواست ادامه تحصیل وی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات نیمسال دهم جهت بررسی و تصمیم گیری از سوی واحد آموزشی با ذکر دلایل و ارائه مستندات به کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه ارجاع شود. در صورت عدم ارسال درخواست از سوی واحد آموزشی، دانشجو در پایان نیمسال دهم به علت اتمام سنوات مجاز اخراج خواهد شد.

ماده ۱۰

تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می‌شود.

تبصره: دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است، حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند.

شیوه نامه اجرایی:

۱- درس جبرانی درسی است که به تشخیص استاد راهنما و گروه آموزشی گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، ضروری است. لازم است فهرست دروس مذکور در نیمسال اول و حداکثر تا قبل از شروع نیمسال دوم تعیین و به دانشجو ابلاغ شود.

۲- دانشجو موظف است در صورت تشخیص استاد راهنما و گروه آموزشی، حداکثر تا ۶ واحد درسی را به صورت جبرانی بگذراند. کسب نمره قبولی ۱۴ (همانند سایر دروس) در دروس جبرانی الزامی است، نمره این دروس در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی‌شود. دانشجو موظف است هزینه این دروس را بر اساس تعرفه مصوب هیأت امناء دانشگاه پرداخت نماید.

۳- به ازای گذراندن ۶ واحد دروس جبرانی، یک نیمسال به طول مدت تحصیلی مجاز دانشجو افزوده می‌شود.

ماده ۱۱

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ از ۲۰ است.

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه، فقط در یک نیمسال تحصیلی دروسی را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲: محاسبه میانگین کل نمرات دانشجو صرفاً بر اساس آخرین نمره قبولی وی انجام می‌شود.

تبصره ۳: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیرموجه آن، موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را بر اساس تعرفه مصوب هیأت امناء موسسه پرداخت کند.

شیوه نامه اجرایی

۱- دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا عدم حذف مجاز آن، حذف مجاز شامل مصادیقی همچون حذف به تشخیص شورای آموزشی واحد، حذف پزشکی و حذف ستاد ایشارگران است. موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، به تشخیص گروه آموزشی، هزینه مربوط به آن را بر اساس تعرفه مصوب هیأت امناء دانشگاه پرداخت کند.

۲- در شرایط خاص حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی (حذف ترم) با درخواست دانشجو و ارائه مدارک در سیستم جامع آموزشی دانشگاه و تأیید واحد آموزشی (مبنی بر موجه بودن دلایل ارائه شده)، تا قبل از شروع امتحانات، با احتساب در سنوات تحصیلی، امکان پذیر است.

۳- دانشجو می تواند در دوره آموزشی خود در صورت اضطرار تا یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را با تأیید گروه آموزشی حذف کند به شرط آنکه تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر از

۶ نشود.

۴- چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه، فقط در یک نیمسال تحصیلی (در سنوات مجاز دوره آموزشی) دروسی را که قبلاً با نمره کمتر از ۱۶ گذرانده است را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۲

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان در هر درس، از سوی مدرس (یا مدرسان) آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله‌ای و پایانی برای دروس نظری و نظری - عملی در هر نیمسال تحصیلی صورت می‌پذیرد و بر مبنای عددی از صفر تا بیست تعیین می‌شود.

ماده ۱۳

چنانچه دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی، در یک درس بیش از سه شانزدهم از کلاس‌های یک درس یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، این غیبت غیرموجه تلقی شده و آن درس حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حداقل شش واحد در طول نیمسال برای دانشجویان الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به‌عنوان یک نیمسال کامل جزو مدت مجاز دوره تحصیلی وی محسوب می‌شود.

شیوه نامه اجرایی

اگر دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی در یک درس بیش از سه جلسه یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند در صورت تشخیص موجه بودن غیبت از سوی شورای آموزشی واحد یا پزشک معتمد دانشگاه، آن درس حذف مجاز (شورا، پزشکی) می‌شود. لازم است نظر شورای آموزشی واحد حداکثر تا یکماه پس از پایان امتحانات همان نیمسال به مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه ارسال شود. در غیر این صورت در آن درس نمره صفر منظور می‌شود و دانشجویان برای انتخاب مجدد آن درس لازم است هزینه مربوط به آن را بر اساس تبصره ۳ ماده ۱۱ پرداخت نمایند.

ماده ۱۴

برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی دوره الزامی است.

شیوه نامه اجرایی:

انتخاب واحدهای ارزیابی جامع آموزشی و پژوهشی منوط به گذراندن کلیه واحدهای آموزشی دوره با میانگین کل حداقل ۱۶، ارائه مدرک زبان خارجی قابل قبول دانشگاه و رعایت سنوات مرحله آموزشی است.

ماده ۱۵

حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ است، در غیر این صورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر، در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند والا پرونده دانشجو برای تصمیم‌گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص موسسه ارجاع می‌شود.

تبصره: نحوه اجرای ارزیابی جامع که به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو انجام می‌شود، طبق شیوه‌نامه مصوب موسسه خواهد بود.

شیوه‌نامه اجرایی:

۱- ارزیابی جامع شامل دو بخش ارزیابی قابلیت‌های آموزشی و ارزیابی قابلیت‌های پژوهشی است. (ارزیابی آموزشی به معنی بررسی قابلیت‌های آموزشی دانشجو است که از طریق برگزاری آزمون کتبی یا آزمون کتبی/ شفاهی شامل سه درس به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی (در بازه زمانی تعیین‌شده در تقویم تفصیلی آموزشی دانشگاه) انجام می‌شود. **ارزیابی پژوهشی** به معنی بررسی قابلیت‌های پژوهشی و توانمندی تحلیل و استنباط دانشجو است، که بر مبنای بررسی طرح پیشنهادی رساله (پروپوزال) دانشجو انجام می‌شود.) ترکیب هیأت داوران در بررسی طرح پیشنهادی رساله به این شرح است: استاد یا استادان راهنما (درمجموع دارای یک رأی)، استاد یا استادان مشاور (درمجموع دارای یک رأی) و حداقل سه داور از اعضای هیأت علمی دارای حداقل مرتبه استادیاری (هر یک دارای یک رأی) که باید به پیشنهاد شورای گروه و تأیید شورای آموزشی واحد انتخاب شوند. لازم است یکی از داوران از داخل گروه و دو عضو دیگر از خارج از گروه آموزشی انتخاب شوند. درمجموع حداقل دو تن از اعضاء هیأت داوران باید حداقل دارای مرتبه دانشیاری باشند. حداقل پنج رأی و حضور اساتید راهنما برای رسمیت یافتن جلسه داوری الزامی است.

تبصره: نظارت معاونت آموزشی واحد یا نماینده وی بر جلسه داوری الزامی است.

۲- موفقیت در ارزیابی جامع آموزشی پیش‌نیاز ثبت نتیجه (قبولی/رد) واحد ارزیابی جامع پژوهشی است.

۳- شرط موفقیت در ارزیابی آموزشی کسب نمره ۱۶ و در ارزیابی پژوهشی کسب درجه قبولی است.

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۱۵:

۴- در صورت عدم موفقیت در گذراندن ارزیابی جامع (آموزشی و پژوهشی) دانشجو مجاز است صرفاً یک بار دیگر در ارزیابی جامع (آموزشی، پژوهشی) شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم خواهد شد. در صورتیکه عدم موفقیت در ارزیابی جامع دانشجو خارج از اراده وی باشد، با ارائه درخواست همراه با مدارک و مستندات مبنی بر خاص بودن شرایط، پرونده دانشجو در کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه قابل بررسی است.

۵- ثبت نمره ارزیابی پژوهشی در کارنامه تحصیلی دانشجو به صورت کیفی (قبول/رد) است.

۶- ثبت نمره ارزیابی جامع اعم از آموزشی و پژوهشی در هر نیمسالی که دانشجو آن واحد را اخذ نموده حداکثر یک ماه پس از برگزاری آزمون الزامی است.

۷- مرحله آموزشی با پذیرفته شدن دانشجو آغاز و با قبولی در کلیه مراحل ارزیابی جامع خاتمه می‌یابد.

۸- حداکثر مدت مجاز مرحله آموزشی تا پایان کلیه مراحل ارزیابی جامع (آموزشی و پژوهشی) چهار نیمسال تحصیلی است. در صورتیکه دانشجو در مدت مجاز موفق به اخذ نمره قبولی در کلیه مراحل ارزیابی جامع (آموزشی و پژوهشی) نشود لازم است درخواست امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع (تمدید سنوات آموزشی) دانشجو از سوی واحد آموزشی حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نمره، جهت بررسی و تصمیم‌گیری به کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه ارسال شود، در غیر این صورت دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۵: در صورتی که رساله دارای دو استاد راهنما باشد و حضور یکی از آنان در جلسه امکان‌پذیر نباشد با تشخیص معاونت آموزشی واحد تشکیل جلسه با مابقی اعضای هیأت داوران بلامانع است.

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۱۵

طبق مصوبه جلسه یکصد و چهل و پنجمین شورای دانشگاه مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۲:

راهنمایی یا عضویت در هیأت داوران پایان نامه یا رساله همسر، عروس، داماد، یا بستگان طبقه اول یا طبقه دوم قرابت نسبی برای اعضای هیأت علمی دانشگاه ممنوع است.

توضیح: قرابت نسبی طبق ماده ۱۳۰۲ قانون مدنی مصوب ۱۳۱۴ به ترتیب طبقات به شرح ذیل است:

طبقه اول - پدر و مادر و اولاد و اولاد اولاد

طبقه دوم - اجداد و برادر و خواهر و اولاد آنها

طبقه سوم - اعمام و عمات و احوال و خالات و اولاد آنها

بخش چهارم: ضوابط و مقررات پژوهشی

ماده ۱۶

گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع و تصویب طرح پیشنهادی رساله در گروه آموزشی شرط لازم برای شروع فعالیت های پژوهشی در دوره دکتری تخصصی است.

شیوه نامه اجرایی

گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع آموزشی و ارزیابی جامع پژوهشی (تصویب طرح پیشنهادی رساله) شرط لازم برای شروع مرحله پژوهشی در دوره دکتری تخصصی است.

مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی با انتخاب واحد رساله آغاز می شود و با دفاع از رساله به پایان می رسد.

ماده ۱۷

دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اصلی به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیأت علمی موسسه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری و با تأیید گروه آموزشی تعیین می شود.

تبصره ۱: داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری ضروری است .

تبصره ۲: شرایط و نحوه انتخاب استاد راهنمای دوم (داخل یا خارج از موسسه) طبق شیوه نامه مصوب موسسه انجام می شود.

تبصره ۳: انتخاب استاد / استادان مشاور، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه‌ای مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو امکان پذیر است.

شیوه نامه اجرایی

۱- استاد راهنمای اصلی دانشجو لازم است از ابتدای شروع به تحصیل از میان اعضای هیأت علمی گروه تعیین، و دانشجو ملزم است با نظارت استاد راهنمای خود کلیه مراحل تحصیلی را طی کند.

تبصره: در شرایط خاص و با تأیید شورای آموزشی واحد انتخاب استاد راهنمای اصلی دانشجو از بین اعضای هیأت علمی سایر واحدهای دانشگاه نیز بلامانع است.

۲- در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما (مشروط به اینکه راهنمای اول «اصلی» حداقل ۶۰ درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده دار می شوند.

داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شده برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری ضروری است.

۳- در شرایط خاص و به تشخیص شورای آموزشی واحد، انتخاب استاد راهنمای دوم از بین اعضای هیأت علمی (با مدرک دکتری) خارج از دانشگاه نیز بلامانع است.

۴- انتخاب استاد/ استادان مشاور، در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه‌ای مرتبط با موضوع رساله دانشجو امکان پذیر است.

ماده ۱۸

دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از موسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

ماده ۱۹

دانشجو پس از تدوین رساله به شرط کفایت دستاوردهای علمی و چاپ یک مقاله علمی - پژوهشی مستخرج از رساله، با تأیید استاد/ استادان راهنما مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره: هیأت داوران متشکل از تعداد سه عضو هیأت علمی (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری هستند که یک عضو از داخل و دو عضو نیز از خارج از گروه آموزشی انتخاب می‌شوند. یکی از داوران خارجی می‌تواند از متخصصان حرفه‌ای انتخاب شود.

شیوه نامه اجرایی:

۱- کفایت دستاوردهای علمی طبق دستورالعمل اعلام کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجویان دکتری مصوب دانشگاه تعیین می‌شود.

۲- اداره جلسه دفاع به عهده نماینده معاونت آموزشی دانشگاه است. این جلسه با حضور هیأت داوران و ضوابط مشروح در ماده ۱۵ دستورالعمل و حتی المقدور با همان اعضای هیأت داوران بخش ارزیابی جامع برگزار می‌شود. لکن در این جلسه نماینده معاونت آموزشی دانشگاه بدون حق رای است و دو نفر از داوران باید خارج از دانشگاه و دارای حکم وزارتین و حداقل یک نفر از آنها دارای مرتبه دانشیاری باشد. در مجموع حداقل پنج رای و حضور نماینده معاونت آموزشی دانشگاه و استادان راهنما برای رسمیت یافتن جلسه و داوری لازم است.

تبصره ۱: تخصص دو داور خارج از دانشگاه نیز باید همانند داوران داخلی، به تشخیص شورای گروه و شورای واحد مرتبط با موضوع رساله باشد.

تبصره ۲: دانشجو موظف است در این جلسه گزارشی از کار تحقیقاتی رساله خود را ارائه و از آن دفاع نماید.

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۱۹

تبصره ۳: برگزاری جلسه دفاع منوط به صدور مجوز از سوی مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه است. درخواست صدور مجوز از طرف واحد باید حداقل یک ماه قبل از اتمام سنوات تحصیلی و برگزاری جلسه دفاع دانشجو ارسال شود.

ماده ۲۰

نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به شرح زیر انجام می شود:

الف: مردود (کمتر از ۱۶)

ب: قبول با درجه خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)، عالی (۱۹ تا ۲۰)

تبصره ۱: چنانچه ارزشیابی رساله مردود اعلام شود، با تأیید هیأت داوران، حداکثر یک نیمسال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجو اجازه داده می شود تا دوباره در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲: دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می شود.

شیوه نامه اجرایی:

نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و در سیستم جامع آموزشی دانشگاه به صورت کیفی درج می شود. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با حداقل درجه قبولی دفاع کند مشمول حکم اخراج می شود و فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می شود.

ماده ۲۱

تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از رساله است.

شیوه نامه اجرایی:

۱- دانشجو ملزم است پس از دفاع، مدارک مورد نظر واحد آموزشی را به اداره آموزش واحد در بازه زمانی مورد نظر آموزش واحد، تحویل نماید.

۲- واحد آموزشی موظف است **حداکثر تا سه ماه** پس از برگزاری جلسه دفاع، مراتب فراغت از تحصیل دانشجو را به مدیریت خدمات آموزشی جهت اقدامات بعدی اعلام نماید. در این صورت روز دفاع از رساله (با درجه حداقل قابل قبول)، تاریخ دانش آموختگی است. در صورتی که به دلیل تأخیر دانشجو در تحویل رساله تأیید شده، مدارک مربوط به فراغت از تحصیل (صورت جلسه دفاع، ریزنمرات تأیید شده) ظرف مدت حداکثر سه ماه بعد از تاریخ برگزاری جلسه دفاع به مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه ارسال نشود، وقفه ایجاد شده، از زمان دفاع تا حداکثر دو سال، با رعایت کلیه ضوابط جزو سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه و دانشجو مکلف به پرداخت شهریه سنوات اضافه است و تاریخ فراغت از تحصیل دانشجو تاریخ ارسال مدارک لازم برای فراغت از تحصیل از آموزش واحد به مدیریت خدمات آموزشی خواهد بود. در صورتی که ظرف مدت حداکثر دو سال مدارک به مدیریت خدمات آموزشی ارسال نشود، دانشجو مشمول اخراج آموزشی خواهد شد.

بخش پنجم: ضوابط و مقررات نظارت بر اجرای آیین نامه

ماده ۲۲

چنانچه دانشجو در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع طبق شیوه نامه مصوب موسسه برای موسسه اثبات شود، مطابق با قوانین و آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب اقدام خواهد شد.

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام رساله، منجر به ابطال مدرک تحصیلی وی خواهد شد.

شیوه نامه اجرایی

چنانچه دانشجو در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (سرقت علمی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع برای دانشگاه اثبات شود مطابق با قوانین و آیین نامه و دستورالعمل های مصوب اقدام خواهد شد. احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو در تدوین رساله با تأیید معاونت پژوهشی دانشگاه است.

ماده ۲۲

ضوابط مربوط به بررسی و تصویب طرح پیشنهادی برای انجام رساله دکتری، حذف تمام دروس یک نیمسال تحصیلی، حضور و غیاب دانشجو، مرخصی تحصیلی، انصراف از تحصیل، تقویم آموزشی، چگونگی ثبت و اعلام نمره، تصمیم‌گیری در موارد خاص و سایر موارد اجرایی این آیین‌نامه بر اساس شیوه‌نامه اجرایی مصوب موسسه و اصول مندرج در این آیین‌نامه انجام می‌شود.

شیوه‌نامه اجرایی

۱- تصویب طرح پیشنهادی واحد رساله

- تصویب طرح پیشنهادی رساله دکتری دانشجو تا پایان ترم چهارم دانشجو الزامی است.
- گذراندن کلیه دروس و موفقیت در ارزیابی جامع آموزشی شرط ثبت نتیجه (قبولی/رد) ارزیابی جامع پژوهشی (تصویب طرح پیشنهادی رساله) است.
- گذراندن کلیه دروس و موفقیت در ارزیابی جامع اعم از آموزشی و پژوهشی شرط اخذ واحد رساله است.
- پس از موفقیت در ارزیابی جامع پژوهشی، اخذ واحد رساله در هر نیمسال تحصیلی تا زمان دفاع الزامی است.
دانشجو موظف است پس از اخذ واحد رساله و در پایان هر نیمسال تحصیلی، گزارش کتبی پیشرفت کار پژوهشی خود را در سیستم جامع آموزشی دانشگاه درج و همچنین به صورت شفاهی (در قالب سمینار) به استاد/ اساتید راهنما و استاد/ اساتید مشاور ارائه نماید و صورتجلسه گزارش شفاهی پیشرفت کار پژوهشی دانشجو باید توسط گروه آموزشی، حداکثر تا یک هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی به آموزش واحد تحویل شود.
درج گزارش کتبی پیشرفت کار پژوهشی و تائید آن توسط استاد/اساتید راهنما در هر نیمسال در سیستم جامع آموزشی دانشگاه، شرط انتخاب واحد در نیمسال آتی دانشجو خواهد بود.

۲- حذف اضطراری و حذف کلیه دروس یک نیمسال تحصیلی

حذف اضطراری و حذف کلیه دروس مطابق با شیوه‌نامه ماده ۱۱ است.

۳- حضور و غیاب دانشجو

حضور و غیاب دانشجو مطابق شیوه‌نامه ماده ۱۳ است.

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۲۳

۴- ثبت نام و مرخصی تحصیلی

- دانشجویان باید تا زمان فراغت از تحصیل در هر نیمسال ثبت نام کنند. ثبت نام نکردن دانشجویان در موعد مقرر در هر نیمسال تحصیلی منجر به صدور حکم اخراج خواهد شد. تصمیم گیری در مورد بازگشت به تحصیل این افراد، تا قبل از شروع نیمسال بعدی بر عهده مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه است. در صورت موافقت مدیریت خدمات آموزشی دانشگاه با درخواست بازگشت به تحصیل آنان، آن نیمسالی که فرد در آن ثبت نام ننموده است جزء مدت تحصیلی مجاز وی محسوب می شود.

❖ دانشجویانی که در فرصت مطالعاتی به سر می برد (اعم از داخل و خارج) نیز موظف است در هر نیمسال تحصیلی انتخاب واحد نماید.

❖ در مواردی که دانشجویان عذر موجه دارد پس از تأیید استاد راهنما با موافقت گروه و تأیید واحد آموزشی و با توجه به مدت مجاز تحصیل می تواند حداکثر از دو نیمسال مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات استفاده کند. درخواست مرخصی تحصیلی باید پیش از شروع کلاس های درس در هر نیمسال در سیستم جامع آموزشی دانشگاه ثبت شود.

۵- انصراف از تحصیل

دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست خود را در سیستم جامع آموزشی دانشگاه ثبت کند. دانشجویان مجاز است فقط یک بار و تا دو ماه پس از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد در غیر این صورت پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود و باید به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل نماید.

تحصیل مجدد دانشجویان انصرافی (پس از صدور حکم انصراف) منوط به شرکت و قبولی در آزمون سراسری بر اساس ضوابط مربوطه است.

ادامه شیوه نامه اجرایی ماده ۲۳

۶- تقویم آموزشی و چگونگی ثبت و اعلام نمره

در هر سال تحصیلی تقویم آموزشی آن سال مطابق تقویم کلی مورد تأیید هیأت رئیسه دانشگاه و چگونگی ثبت و اعلام نمره مطابق دستورالعمل ارسالی معاونت آموزشی دانشگاه به واحدهای آموزشی است.

۷- معادل سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجو در دانشگاه قبلی با شرایط ذیل امکان پذیر است:

الف- معادل سازی دروسی که دانشجو قبل از ورود به دانشگاه در مقطع دکتری دانشگاه دیگر گذرانده است:

۱- لازم است محتوای آموزشی دروس گذرانده شده با دروس جدید، بنا به تشخیص گروه آموزشی، اشتراک محتوایی داشته باشد.

۲- پذیرش دو درس یکسان (از نظر عنوان و محتوی) با میزان واحدهای متفاوت به شرطی امکان پذیر است که میزان واحد درس گذرانده شده بیش از میزان واحد درسی باشد که قرار است تطبیق داده شود. (به طور مثال: درس سه واحدی به جای دو واحدی قابل تطبیق است و بالعکس آن امکان پذیر نیست)

۳- حداکثر واحدهای قابل تطبیق و پذیرش نباید بیش از ۵۰٪ کل واحدهای درسی رشته (بدون محاسبه رساله) باشد.

ب- معادل سازی دروسی که دانشجو قبل از ورود به دانشگاه در مقطع دکتری دانشگاه شهید بهشتی گذرانده است:

۱- لازم است محتوای آموزشی دروس گذرانده شده با دروس جدید، بنا به تشخیص گروه آموزشی، اشتراک محتوایی داشته باشد.

۲- پذیرش دو درس یکسان (از نظر عنوان و محتوی) با میزان واحدهای متفاوت به شرطی امکان پذیر است که میزان واحد درس گذرانده شده بیش از میزان واحد درسی باشد که قرار است تطبیق داده شود. (به طور مثال: درس سه واحدی به جای دو واحدی قابل تطبیق است و بالعکس آن امکان پذیر نیست.)

ج: به ازای هر ۶ واحد از دروس معادل سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کاسته می شود.

ماده ۲۴

مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده موسسه است.

شیوه نامه اجرایی:

مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده معاونت آموزشی دانشگاه است.

ماده ۲۵

نظارت بر حسن اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاونت آموزشی وزارت است.

ماده ۲۶

این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۲۶ ماده و ۱۵ تبصره در جلسه شماره ۸۷۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به تصویب رسید و اجرای آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ و پس از آن الزامی است.

شیوه نامه اجرایی

این شیوه نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۲۶ ماده و ۲۲ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۶ شورای آموزشی دانشگاه به تصویب رسید و اجرای آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ و پس از آن الزامی است.